

SZERKESZTŐSÉG

hova
a lapba szánt kéziratok
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
reklamációk

Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

A mi fegyverünk.

A mi vitézkedésünknek fegyverei nem testiek, hanem lelkiek, így ír az apostal. A református vallásnak egyetlen éles és erős fegyvere: az isten ígéje. Ez a kicsiny, de hatalmas fegyver döntötte romba egykor a pápaság rettegett világi hatalmát. Ez ejtett mély és gyógyíthatlan sebet a papuralmon. Ez adta vissza a lelkeknek millióit az istenországának. Ez a lelki fegyver hozta létre és tartja fen a Krisztus igazi anyaszentegyházát. A református keresztyén embernek ma sem lehet más hadakozó fegyvere, mint az isten ígéje. Ezt a fénylő erős fegyvert két alakban forgathatjuk, u. m. élőszóban és írásban.

Hogy mekkora ereje van az élőszónak az istenországa építésében, annak el nem tagadható bizonyága a Péter apostal beszéde, melynek hatása alatt, az első pünköszt ünnepén, háromezeren keresztkedtek meg. Az apostolok, a reformátorok az élőszó erejével romboltak és építettek. Rombolták a bünt, a hitetlenséget, a bálványimádást. Építették a hitnek, a szeretetnek, a felvilágosodásnak, az emberi jogoknak erős várait. Az élő szó ereje és hatása alól ma sem lehet kitérni. Első sorban, ezzel kell építenünk egyházunkat. És itt nemesak a papokra gondolunk, a kik köteles és hivatott szólói az istenigéjének. Hanem gondolunk és számítnak egyházunk minden hü gyermekére. A reformáció, hitünk erős fegyverét: a bibliát, s

az abban foglaltató istenigéjét mindenkinek kezébe adta. Forgassuk e fegyvert, hogy el ne rozsdásodjék, mert csak így leszünk képesek a nagy erősségek lerombolására, melyek előttünk állanak. S melyek ezek? A hitetlenség, a bűn belülről; a pápai uralom kívülről, melynek végső célja — különösen itt Erdélyben — az »eretnység« kiirtása.

Hitünk védelmében és terjesztésében van egy másik fegyverünk is: az írás. Ereje, hatalma ennek sem sokkal áll az élőszó mögött. Ezt láthatjuk a biblia elterjedésében. De, mi nem csupán a bibliára gondolunk, hanem általában a *protestáns irodalomra*. Ama könyvekre, melyek egyházunk multját, hitigazságait foglalják magukban. Amaz ujságokra, melyek a jelen élet eseményeit tartják fel és állandóan kiáltó szóként állanak előttünk. Ezekben is óriási erő és hatalom van, melyeket nélkülözni nem lehet, nem szabad. Fájdalom azonban nélkülözzük. A ki megfigyelte, észrevette, hogy a katolikus egyház mennyire ellátja hiteit imakönyvekkel, hiterősítő iratokkal. A kath. egyházi irodalmi termékek terjesztésére külön nyomda áll fenn, mely elkezdve a krajczáros ujságon, könyvek, regények alakjában terjeszti a kath. eszméket és ma holnap behálózza az egész társadalmat.

Mi pedig összedugott kézzel állunk és nézzük a romlást, a veszedelmet. Egyházi Értekezletünk megindította a mozgalmat, hogy eme lelki fegyverekkel minél erősebben felfegyverkezhessünk, s

me, még annyira sem tudtunk menni, hogy egyetlen hitelesítő ujságunkat fentarhassuk. Eddigi kiadványaink pedig raktáron állanak. Hol a hiba? Nem kérdezzük, nem kutatjuk. Mondjuk inkább, hogy hibásak vagyunk mind. És ezt elismerve, ketőzött erővel fogjunk a munkához. Minden ember az ő körében ragadja meg a léleknek fegyvereit és legyen a református egyháznak erős harczosa.

Kálvin János az imádságról.

— 12. A megszólítás. —

Mindazáltal ez nem akadályoz abban, hogy akár magunkért, akár bizonyos más személyekért különösebben ne imádkozhatnánk: csak hogy mégis a lélek a közösség szemléletétől el ne szakadjon és el ne forduljon, hanem mindent reá vigyen vissza. Mert bárha ezek magánimák is, de mivel e célpontra irányulnak: nem vesztik el egyetemességük jellegét. Egy példa ezt az egészet könnyen megérhetővé teszi. Ime: általános parancsolata Istennek, hogy minden szegény szükségén enyhítsünk. E parancsolatot teljesítik mindazok, kik ezzel a célzattal segélyére sietnek azoknak, a kiktől látják vagy tudják, hogy szűkölködnek, noha sokat mellőznek, a kiket nem kisebb szükség szorongat, de a kiket nem ismernek, vagy nem képesek mindannyian segíteni. Így azok

sem szállanak szemben Isten akaratával, a kik az egyház ezen közös társaságát szem előtt tartva és meggondolva ilyen személyes vonatkozásu imákai mondanak, a melyekben a közösségre irányult lélekkel, de az egyesekre vonatkozó szavakkal, magukat vagy másokat Istennek ajánlják, a kiknek szükségét az Isten velök közelebbről megismertette. Mindazonáltal e hasonlat az imádság és a könyöradományokkal való segélyezés között, nem egészen teljes. Mert könyöradományt csak azoknak nyújthatunk, a kiknek szükségét megtudtuk, de imádsággal, bár mekkora távolság választja őket el tőlünk, azoknak is szolgálatára lehetünk, kik merőben idegenek és ismeretlenek előttünk. Ez pedig a könyörgésnek épen azon általános formulája által történik, a melyben Istennek összes gyermekei befoglaltatnak, a kik közé amazok is tartoznak.

Hozzá van téve a megszólításhoz: »ki a mennyekben vagy.« Ebből azonban nem szabad mindjárt azt következtetni, mintha az Istent az ég boltja, mint valami korlát körülveve és bezárva, egy helyhez kötné. Mert hiszen már Salamon is valja, hogy az egek egei Őt be nem foghatják és Ő maga mondja a próféta által, hogy az ég az ő ülőszéke, a föld pedig az ő lábainak zsámolya. A mi által t. i. azt jelzi, hogy nincs bizonyos hely által határolva, hanem áthat (betölt) mindent. Mivel azonban az ő kibeszélhetetlen dicsőségét, a mi értelmünk, saját gyarlósága miatt, másként felfogni és kifejezni nem képes: azért ez az ő

TÁRCZA.

A házasságról.

»Büszke, délczeg a mezők lovagja,
Bokkrétáját a szél hajtogatja;
És örömmel várják a leányok:
Mikor lésszen lánynézőbe nálok.«

Tompa, a »Virágregék« finom lelkű poétája tudvalevőleg egyik legtalálóbb s tán legművészeibb regéjében elmondja az Árvalányhaj történetét. Elmondja, hogy: eljövén a természetébresztő, virágfakasztó, sejtelmes virágokat keltő kikelet, házassodni készült a mezők lovagja: az árvalányhaj. A kert éppen most fakadt: üdén, virágzó pompájában, s illatárja messzire betölté a léget, és Ő gyönyörrel gondolt a bájos, szép virágokra. Ám mielőtt választott volna, »böles tanácsért« betért a csalánhoz... És a szegény kis virágok mindhiába várták háztüznézőbe a délczeg lovagot. A tanácsadó leszólta, szapult, becsmérelte őket mind egy szálra. Elkezdve királynéjuk: a gyönyörű rózsától, a büszke, hófehér lilomtól, egészen a szerényke ibolyáig, avagy a legigénytelenebb rezedáig mindenikre volt valami kicsinylő, ocsárló, rágalmazó szava — és — mindezeket jól fontolóra vévén — »agglegény maradt a rét lovagja, bokkrétáját a szél búsan hajtogatja«.

A multkoriban, egyik lap szellemeskedése

folytán, szálló igévé vált, hogy a házasság intézménye nemsokára csődöt jelent, s bár ez a mondas a való rovására kissé tuloz is, mindnyájan tudjuk, érezzük, hogy a mai társadalmi élet egyik legnehezebb problémája ez: miért idegenkednek úgy ifjaink a házassélettől, miért marad közülök annyi agglegény? A hajlam egy emberrel sem születik a magányos életre. Mindnyájan szeretünk és szeretve lenni vágyunk. A nőnek a családi életet ki nem pótolhatja semmi széles e világon. Állhat fényben, gazdagságban, előkelőségben milliók fölött, körül ragyoghatja Golkonda minden gyémántja, országokat járhat bé hirneve, alkothat el nem mulandó művészi dolgokat: azért szíve mélyén mindig üresség marad és a valódi boldogságot meg nem ismeri. A férfi hivatásánál és természeténél fogva kevésbé érzi ugyan a családi élet szükségét, — vagy legalább ámitsa magát, hogy nem érzi. Pótolja, mint a kávé a cikória. Ám azért bizonyára ők is — legalább a többit érő része — tisztába vannak vele, hogy a cikória bármennyire is utánozza a kávé színét — még is csak pótlék. Azt hiszem a férfiak között is kevés azoknak a száma, ki öntudatosan, saját jobb-meggyőződését követve maradna nőtelen, s ha éppen vannak is ilyenek, azok mint a csodaszülöttek, undorral vegyes szánalmat ébreszthetnek csupán. A teremtő örökre való rendelkezése, a természet megmásíthatatlan parancsa, hogy a férfi és a nő házasságban éljen. Utódokat nevelvén, emberi és polgári kötelességének megfeleljen. Lételemek tartalmat adjon. Nem, a férfi is, — leg-

dicsősége a menny (az ég) által van nekünk jelezve, a mi mindennél magasztosabb és fénségebb, a mit csak szemünk láthatnak. A mi tehát annyi, mintha hatalmasnak, felségesnek és megfoghatatlannak mondanók. Ha pedig e szavakat halljuk, mihelyt Istenről van szó, gondolatunknak egy magasabb világba kell emelkednie, hogy valami földit vagy érzékit ne képzeljünk róla, magasabbra kell emelnünk, hogy a magunk kicsinyke mértékével ne mérjük őt s hogy az ő akaratát a mi érzületünkhöz ne szabjuk.

Első kérdés.

»Szenteltessék meg a te neved.«

Isten neve itt az ő hatalmát jelenti, a mi az ő összes isteni tulajdonságaiban áll; ugymint az ő erőiben, bölcsességében és igaz voltában; mert abban az Isten nagy és csodálatos, hogy ő igazságos, hogy ő bölcs, hogy ő könyörületes, hogy ő hatalmas, hogy ő igaz stb. Azért könyörgünk tehát, hogy Istennek ezen felsége az ilyen tulajdonságokban szenteltessék meg; de nem magában az Istenben, a ki magában semmit sem nyerhet vagy veszíthet; hanem, hogy őt szentnek tartsák mindenek; azaz: igazán megismerjék és magasztalják. És bármit tesz az Isten, minden ő cselekedetei tünjenek föl dicsőségeseeknek, a milyenek valósággal. Hogy eképen ha büntet, mint igazat, — ha megbocsát, mint könyörületet, — ha megadja a mit ígért, mint igazmondót magasztaljuk őt. Szóval, ne legyen semmi, a miben mintegy

bevésve, nem az ő dicsősége tündököl, és így az ő dicsérete zendüljön föl minden szóban, minden ajakon. — És végre azt kérjük ebben, hogy veszszen el és semmisüljön meg minden istentelenség, a mi ezt a megszentelést elhomályosítja vagy kisebbíti. És míg a gonosznak e megsemmisülésében is az Isten felsége tünjék ki mind inkább és inkább. És így ebben a kérdésben a hálaadás is benne foglaltatik. Mert a midőn azt kérjük, hogy az Isten neve megszenteltessék mindenütt: neki minden jóért dicsérettel adózunk, minden jót, a mi részünkbe jutott, neki tulajdonítottunk, s velünk közlött jótéteményeinek ismerjük el. (F. köv.)

Emlékezés Rákócziról.

— Irta: *Balázs József.* —

Messzi idők távolába
Szárnyal át a lelkem,
Hol kuruczok és labanczok
Törnek egymás ellen;
Mind magyarok, mind testvérek —
Tárogató harsan . . .
Isten, haza és szabadság
Küzd a viadalban.

A kuruczok élén ott van
Rákóczy, Bercsényi,
Kiknek égő honszerelmét
Idő tul nem éli.
A labanczok arcán ott ég

alább a nagyobb része, daczára a mindenféle rafineriával előállított czikóriának — vágyódik a tiszta családi élet után — és mégis, miért vonakodik családot alapítani? Mert a mai férfi is mint az Árvalányhaj, »bölcs tanácsért elmegy a csalánhoz«, mielőtt választana. Nem szívére, érzésére hallgat, — az eszére támaszkodik csupán. Az ész aztán elmondja neki, hogy: régen volt az, mikor az Istenember a földön járt. Akkor elég lehetett a mindennapi kenyérért imádkozni, ma, ha meg van a mindennapi kenyérem, mi minden kell még melléje? Nem az a kérdés: vágyódik-e lényem a lényed után? Az a kérdés, mi előny jár azzal, ha kenyéremnek felét megosztom veled? Ha semmi, akkor élek inkább tovább is önmagamnak, őszintén bevallom, hogy kutyának való élet biz ez.

De hát kit is vegyen el a mai házasulandó ifju, a ki — kérdést nem szenved — a legtökéletesebb teremtmény?! Ha szép a leány, akkor bizonyosan kaczer, hiu, öntelt, rossz gazdasszony, divatbáb. De hát van-e egyáltalán szép leány? Tessék csak meghallgatni egy csoport férfi, ifjabb és idősebb férfi kritikáját a leányokról. Az ifjuság bája, az ártatlanság hamva, az semmi, az szóba sem jön. Am egyik nem elég karcsu, a másik igen karcsu. Egynek a szája, másiknak az orra nem szép, harmadiknak a bőre nem kielégítő. És egyéni tulajdonságaik? Ha hallgatag: liba, ha eleven: nem elég distingvált, ha a társaságot szereti: nem házias, ha otthonülő: hamupipóke, ha tanult: tudákos, ha nem: műveletlen, egy azonban bizonyos, hogy egyik sem méltó arra a nagy sze-

rencsére, hogy az, ki feltétlen hiba nélküli (??) becses nevét följánlja neki. Nem, mégis van egy eset, mikor mindezen hiányok elenyésznek, a lány méltóvá, széppé, kedvessé és műveltté válik, ha a mellékkörülmények (már t. i. melyeknek mellékkörülményeknek kellene lenniök) — kedvezők. Nem jelzem aprólékosabban, hogy mik azok a »mellékkörülmények«, azoknak a minősége és mennyisége a társadalmi rang fokozataival változik, de hogy ott van a legelső foknál ép úgy, mint a legfelsőnél, az bizonyos.

Ez az, ez a megtévesztett tanácsadó az oka annak a szomorú jelenségnek, hogy a ma embere oly kevéssé vágyódik a családi élet öröme, boldogsága után. Beszélhetnek egyebet eleget, mondhatják: a mind nehezebbé váló megélhetés; mondhatják: a nők pazarlása, költekezési vágya, nagyozolása az ok, mely visszarententi őket a házasságtól. A ki mondja, az sem hiszi. Lehetnek ugyan kivételek, kik egyedül magukban élvén, vagyont zslugorgatnak össze, de átlag a családos emberek anyagi helyzete rendezettebb. Természetes, hogy lehetnek asszonyok, kik nem elég értelmesek, anyagi helyzetükhöz mérni kiadásait, de ott a hiba mindig a férfi erélytelenségében van. A mely férfi az asszonyának meg nem tudja a határt szabni a költekezésre, az önmagának se tudná. Mondják: a számtalan rossz családi élet. Tény, sok a rossz, a nem sikerült házasság, sok a közönyös, benső lelki egyesülést nélkülöző családi élet . . . De miért van? Mert a férfiak választásuknál nem keresik a nőben a valódi nőt.

Szégyentűznek lángja
Honarulás van rásütve
Emlékükre, rája . . .

A kuruczok hős vitézek,
Kardjok Isten átka,
Mely elől fut esztét vesztve,
A labancz, a gyáva.
Ekép jutnak diadalról
Ujabb győzelemre,
Vér áztassa lábuk nyomán
Szép virág teremve.

Elhullt vérök csöppjeiben
Fakadt föl egy rózsa,
A szabadság élő lelke
Sugárzott le róla ;
És azóta egyre inkább
Mosolyog a képe,
Mert átszállott az utódok
Szíve közepébe.

Hős Rákóczi föláldozott
Mesés vagyont érte,
Lett jutalma hontalanság
S száműzetés bére.
Csontjai ott porladoznak,
Messze, messze, távol,
Szabadságát, melynek védte,
Az édes hazától . . .

De fölébredt a szívekben
A nemzeti hála :
Adakoznak a magyarok
Rákóczi szobrára ;

Ám meglehet labanczoknak,
— Szellemét is félve —
Örökéből, ezen célra,
Nem lesz egy fillére . . .

Hajh, Rákóczi, hős Rákóczi,
Szabadság eszméje,
Élni fogsz te azért mégis
A nemzet szívébe,
A ki magyar, valahányszor
Szíve egyet dobban,
Tudjátok meg, hős Rákóczi
Élő lelke ott van! . . .

Isten igéje.

— Mire tanit áldozócsütörtök. —

Ap. csel. I. 9—11.

Elérkeztünk a gyalázat, a szenvedés és halál után Jézus dicsőségének legmagasabb pontjához. E pont a menybemenetel. Az írás ezt így beszéli el: »Az ő láttokra felemelteték és a felhő Jézust befogván, elszakasztá őket az ő szemeik elől. És mikor ő utánna az ő szemeiket az égbe felfüggesztették volna : ime két férfiak fehér ruhában megállának mellettük ; kik mondanak is : Galilabeli férfiak, mit állotok nézvén mennybe? *E Jézus, a ki oda felviteték ti föletek mennyországba, a képen jön el, a miképen láttátok őtet felmenni mennyekbe.*« A váltás munkájának ezzel szinte vége van. Ahogy példát mutat nekünk a nagy-péntek gyásza az elborulásra, magába szállásra,

Nem mondom, hogy minden férfi hozományvadász. Nem, az inkább vonza, mint leköti őket, hanem az bizonyos, hogy a külsőségek, legyen az összeköttetés, rang, vagyon vagy szépség, a legnagyobb hatással vannak a férfira. Ha ezeket a dolgokat a házasságnál úgy tudnák tekinteni, a mi kellemes ugyan, ha meg van, de miknek irányadóul szolgálni nem szabad, akkor a családi élet sokkal biztosabb alapokon nyugodnék, és a boldog, megelégedett életre, — már a mennyire emberileg számítani szabad — sokkal több kilátást nyujtana.

A melyik férfi elég önállósággal bír nem úszni a divatos árammal, az nem fogja szégyelni legelső sorban szíve érzésével választani ki élettársát. Ez pedig rávezeti mindenkor arra, hogy először és mindenek fölött lelki, egyéni tulajdonságait nézze a nőnek. Az a valóban érző jó szívről tanuskodó hang, melylyel a szegény, nyomorult szenvedőnek segínyt nyujt, a szives-készség, melylyel nyugós öreg szülőit kiszolgálja, a gyöngéd türelem, mit pajkos kis testvéreivel szemben tanusít, jóval biztosabb garancia a boldog együttéléshez, mint az előkelő születés.

És én részemről, bármennyire is megbizom a szerelem mindenható hatalmába, mert hisz annak szent tüzeiben sok mindenféle salaktól megtisztulhat az emberi kedély, azért feleségül nem venném azt a leányt, — bárhogyan szeretném is

— ki szülőjével szemben magáról megfeledkezik, durczás, követelő, kielégíthetetlen, — ha mindjárt arany kelne is lába nyomán és tündér Ilonával is vetekednék szépsége. A nő, ha derült, vidám kedélyű, sorsával megalkuvó, olyan hozományt visz férje házába, mely el nem apad soha, hanem dusan kamatozik az élet nehéz harcában, melyet kisebb-nagyobb mértékben mindenkinek meg kell küzdenie. És ha művelt, ha férje-urát karöltve kíséri lelke szárnyalásával, ha annak intenczióit, törekvéseit megérti, küzdelmét méltányolni tudja, a szó legjobb, legnemesebb értelmében felesége annak, ki mellé a gondviselés akaratából rendeltetett.

Végül hagytam azt, a mi minden komolyan érző, gondolkozó férfit át kell hasson, megihlessen abban a pillanatban, mikor egész jövője boldogságát egy nő kezébe teszi le, azt, a mi ennél a szabályokba szedhetetlen fogalomnál »nőiség« az alapkövet képezi. Legyen a nő vallásos, a mely nő valóban, nemcsak külsőségeiben, nemcsak felekezethez tartozásban, de szíve, lelke mélységes mélyén igazán vallásos, az a nő jószívű, könyörületes, az élet körülményei között Isten akaratán megnyugvó, sorsával elégedett, derült kedélyű. A mely nő igazán vallásos, csak az a nő igazán művelt. A lélek vallásossága az igazi, valódi műveltség. Vallásosság nélkül lehet a nő tanult ember, a gondviselés által számára rendelt helyen küzdhet kötelességűen, de feleségnek, családananyának nem való.

Doros Györgyné.

ép úgy az áldozócsütörtök a megdicsőülés fényességét tárja elibénk megkapó boldogságában.

A tanítványokat elcsüggesztette az elválás gondolata; — a menybemenetel nekünk bizonyossága egy szebb jövőnek. A tanítványok félték attól, hogy a Mester nem fogja őket — eltávoztván — összetartani lelkének erejével; mi pedig az örökké uralkodó Krisztus hatalmáról nyerünk bizonyosságot épen a menybemenetel által. A Krisztus eddig a földön — véges határok között — úgy szólva emberi erővel — terjesztette Isten országát, de ezzel az eseménnyel áttöri tudománya a véges határokat, mennyei lesz . . hozva boldogságot, eszközölve üdvöt »tudománya« követői számára.

A tanítványai szeme láttára száll Jézus a mennybe. Mi is, kik tanítványai vagyunk, csak akkor lehetünk igazában azok — ha előttünk is mennybe száll. A tanítványoknak ezzel azt mutatta meg minden szónál hatalmasabb bizonyossággal, hogy amiként ő mennybe szállott, úgy az örökéletnek lesznek részesei követői is. En még többet látok ennél ebben azt, hogy a Jézus tudománya is égi, az örökkévalóságnak egyedül való részese a »tudományok« között.

A megdicsőült Krisztus uralkodik rajtunk, az ő uralkodásának pályája; az ő tudománya. E tudomány szeretet. Azt mondják, hogy nagyon régen, még mielőtt Jézus a földön élt volna, egy pogány bölc, Cicero azt mondta az ő császárjának: »Az emberek semmiben sem hasonlíthatnak inkább a halhatatlan istenekhez, mint midőn jót tesznek az emberekkel.« Jót tenni csak szeretet által lehet. A tudósok régi egyiptomi írásokban azt a törvényt találták meg, hogy mindenkinek kötelessége volt segíteni a szerencsétlenen, különben megbüntették. Ez a szeretet másik oldalát, az irgalmasságot mutatja be. — Ha már a pogányok olyan régen egyik másik alkotó részét a hatalmas, isteni szeretetnek észrevették a földi dolgokban s azt megbecsülték és becsülni tanították, mi hogyné akarnánk részesei lenni egészében e Jézus által hirdetett, a mi lelkünkbe beleplántált szeretetnek?!

A szeretetben, benne van a szelidség, benne a jóság, része a kegyesség, hozzá tartozik az irgalmasság, mert a szeretet nem részt kíván a

lélekből, hanem elfogja, rabbá teszi az egész lelket. Szeretetet csak a Krisztusban lehet találni. Ő mondja: »Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha az ő életét adja barátjaiért« (Ján. 15. 13.) Neki barátja volt mindenki, még az elesett publikánus is, az ő szeretetének melegét érezte még a kövezésre ítélt bűnös asszony is. — Ha mi tanítványai követői vagyunk a Mesternek, bárátaivá fogad; életét adja miértünk. Az érettség adott élet vége: a menybemenetel. A benne való élet: részese a menny boldogságának Jézus úgy jön el hozzánk, a mint felment. Csak a tanítványok látták menybe menni az Urat, csak hiveinek lehet részük a keresztyén élet boldogságában. Ugy jön el mihozzánk a Krisztus, hogy észre sem vesszük.

JÓZSEF FŐHERCZEG.

A mig a szeretet fészket rak lelkünkbe — nem egy nap munkája, a mig a mi hitetlen bűnös lelkünk a szeretet által egy életet él a Mesterrel — addig sokszor erőssé lesz a mustármagból élni szoktunk csira. De minden lépés a szeretet felé . . minden gondolat, a mely a Krisztussal foglalkozik növeli a mi hitünket, bizonyosabbá tesz a legnagyobb dicsőségről, az örökéletéről. Ennek az örökéletnek mutatója a mi hitünk fejedelme. Uralkodik, ellennállhatatlan erővel visz az üdvösség felé. Ez az én hitem, ezt pedig a régiektől tanultam, kik azt modják: *Krisztus valóságos ember és valóságos Isten; emberi természete szerint ő most nincsen a földön; de istensége, felsége, kegyelme és lelke szerint sohasem távozik el tőlünk.* (Heidelb Káté 47. kérdés.)

Osváth Lajos.

Hazai krónika.

— 1903. május 18-án. —

Országgyűlés. A magyar képviselőház szekeré csakugyan kátyuba rekedt. Május 1. óta, mióta az ex-lex bekövetkezett: érdemleges tárgyalás nem volt. Napi rend előtti felszólalások, személyes kérdések, névszerinti szavazások foglalják le a Házat. Sokat beszéltek a múlt héten br. Feilitzsch Arthur honmentési tervéről. A nemes báró ugyanis, azt javasolja, hogy maga a szabadelvűpárt mozduljon meg és tegyen lépéseket nemzeti

engedmények kieszközlése iránt. Ennek azonban éppen a régi nemzeti pártiak — kik hajdan maguk is így beszéltek — voltak a legnagyobb ellenzői. Maga a kormány se bírható rá ilyen lépés megtételére. A Feilitzsch tervének van a pártban 60—80 hive. De, alig hihető, hogy kenyértörésre kerüljön a dolog. Sok szó esett még a mult héten a horvát zavargásokról, Pichler Győző erősen megtámadta a kormányt a zavargások miatt. Nemkülönben szemrehányást tettek ezért is, hogy a Duna ünnepélyen miért játszották a Gotterhaltet? No, meg az sem kicsi dolog, hogy tisztviselők fizetésének rendezéséről késik a törvényjavaslat tárgyalása. Ennek is — az ellenzék szerint — a kormány az oka. A kormány természetesen védi magát és a felelősséget az ellenzékre hárítja. A király ittléte a helyzeten mit sem változtatott. Ugy mondják, hogy a jelen viszonyok között Széll K. az egyetlen ember, a kinek sikerül rendet csinálni. Csak minél hamarabb és a nemzet jogainak sérelme nélkül lenne.

Kegyesség útja.

Hogy lesz ökr a szunyogból.

B. község képviselőtestületi s presbiteri gyűlésein heves jelenetek szoktak lejátszodni. A lármas és zajos vitatkozást többnyire D. nevű presbiter idézte aló, a ki híres volt az egész környéken éles nyelve miatt. Mindenkit leszolt, s legyalázott, a kít csak ismert. — A község érdemes lelkésze már meguntta D. uram örökös ember megszólását s elhatározta, hogy a legelső alkalommal lefűleli a nagy szájhóst.

Egy legközelebbi gyűlésen kedvező alkalom kínálkozott erre. — D. uram nagyban iparkodott egyik szomszédját befektíteni s egy jelentéktelen hibáját nagyított színben tüntette fel. Erre felszólt a tiszteletes: »Kegyelmed D. uram, minden szunyogból ökröt csinál!«

A presbiterek mosolyogva várták a lelkész magyarázatát. És nem késelt sokáig, mert a tiszteletes felvilágosította D. uramat az ő nagy erkölcsi botlása felől.

B. uram csak a szálkát nézi az ő felebarátja szemében, de nem látja a gerendát a sajátjában. És az ő felebarátjának szálkáját megnagyítja, valóságos gerendát csinál belőle s a szonyogot ökörré fujja fel. Ez nem krisztusi szeretet. Mit mond Pál apostól a felebaráti szeretetről? »*Mindeneket elfedez, mindeneket hiszen, mindeneket remél, mindeneket eltűr. A szeretet hosszú türrő, kegyes a szeretet, nem irigykedik a szeretet, nem cselekszik álnokul, nem fuvalkodik fel.*« (1. Kor. 13. 4. 7. stb.) — B. uram először nagy szemmel bámult a lelkészre, de aztán elhallgatott. Azt mondják, hogy jázóta nem nagyon mutogatta nyelvének

élességét. Félt nagyon attól, nehogy rajta száradjon az a közmondás: Ez az ember a szunyogból is ökröt csinál.

K. B.

Csacskaságra adott felelet.

Egykor nagy Fridriknél panaszkodott egy hölgy, hogy férje rosszul bánik vele. »Ahhoz nekem semmi közöm«, felelt a király — »De felségedről is rosszul beszél,« folytató a hölgy. — Ahoz önnek semmi köze«, mondá a király.

Gyermeki hit.

Uj-Orleansban, midőn 1858-ban a sárga láz dühöngött, egy köztéren egy kedves arczu kis fiut láttak a gyepen feküdni betegen. Egy könyörületes férfi, ki őt észrevette, hozzá menve kérdé tőle, mit csinál ott? »Várom az Istent, hogy magához vegyen«, lón a válasz. — »Hogyan érted azt?« kérdé a férfi, kit nagyon meghatott az ünnepélyes hang, melyen szavait mondá a gyermek s gyámoltalan helyzete a szegénynek, kinek kigyult arczán jeleit lehetett már észrevenni a sárga láznak. A fiu nem maradt a felelettel adós, hanem mondá: »Atyámat, anyámat s kis testvéreimet az Isten házába, ott fenn az égben, magához vette már s anyám, betegségében, azt mondá, hogy az Isten rólam is fog gondoskodni. Hajlékom nincs és nincs senki, a ki valamit adna, ide jöttem hát s régóta nézek az égre, hamar jó-e már az Isten s magához vesz-e, mint anyám mondá, engemet is. Ő ugy-e eljő bizonyosan? Anyám nekem mindig igazat mondott.«

Mélyen meghatva a gyermek hite által, mondá a férfi: »Igazad van, jó fiu, engem az Isten küldött hozzád, hogy gondodat viseljem.«

Győzelmi mosoly vonult a gyermek arczára: »Tudtam én azt«, szóla, »anyám nekem mindig igazat mondott; de te jó ember, sokáig késtél.«

Mai képünkhöz,

Keveset kell ide irnunk, midőn József főherczeget bemutatjuk. Neve ismeretes, népszerűsége páratlan széles e hazában. Ennek oka pedig abban található, mert ismeri a magyar népet és tudja szeretni is. Mint a honvédség főparancsnoka, ugy is ide van forva hozzánk, s törekvése oda irányul, hogy az uralkodóház és a nemzet között a jó öszhang meglegyen. Mint magyar földbirtokos, Alcsuton ő maga a főnöke a tüzoltó egyletnek. Képünk éppen tüzoltó főparancsnoki egyenruhában mutatja be. Arról is nevezetes — jótékonyága mellett, József főherczeg, hogy a cigányok megtelepítésén ő fáradozott elsöbben. E végett tanult meg cigányul is. Fáradtsága természetes nem vezetett kellő eredményre. A 70 évet márcziusban töltötte be. Isten még sokáig éltesse, a legmagyarabb főherczeget.

Egyházi élet.

A kézdi ref. egyházmegye megértette az idők jelét. Az egyházépítés, a hiterősítés nagy munkájában minden lehető eszközt megragad, hogy a cél elérése. Belátta, hogy nem elég az egyházi estélyek tartása. Ezek mellé szükség van még egy mindenkori élő orgánusra, mely mindig lelkesítsen, buzdítson és a protestáns hittudatot állandóan ébren tartsa. Ez az állandó, őrálló munka nem más, mint az ujság. Egy református kis ujság ma nélkülözhetetlen az egyházi életben. Szükség nemcsak a papok, tanítók, hanem a nép kezében is. Ezt a szükségét érezte kézdi egyházmegyénk, midőn intézkedett, hogy az egyházmegye mindegyik egyháza járassa a »Vasárnapot.« Itt a jó példa csak követni kell mindenfelé. Ragadjunk meg célunk kivételére minden jó alkalmat: akkor nincs mit aggodnunk a jövő miatt.

A brassói egyház életéből. Egy kedves kis könyv fekszik előttünk Ez a címe: »Téli esték.« Valami jól eső, tavaszi virág-illat árad szét a Téli estékből. Ez az illat egy új életnek felénk áradó illata. Nem. Több annál. Gyümölcse, megérett gyümölcse ennek az új életnek. Brassói egyházunkban is, mint több helyen, a téli időszak alatt felolvasó estélyeket rendeztek. Az elhangzott szép felolvasásokat nem engedték a feledés homályába merülni, hanem nyilvánosságra hozták, hogy más is olvashassa, más is tanulhasson belőle. A Téli esték című csinos kiállítású füzet pedig egy tunulságosfüzet. Tizenkét felolvasás van benne, melyből négyet Péchy Árpád ref. pap tartott. Három: a *Gencsy* Endre dr.-é, kettő: a *Koós* Ferenczé, míg a más három szerzője: *Ottlik* Géza, *Csulak* Lajos és *Jánó* Lajos. Nem tudjuk eléggé helyeselni, hogy az ilyen felolvasások kiadatnak. Egyházi irodalmunk amugy is nagyon szegény; ezekkel pedig gazdagodik. A kiadást, mint az előszóból olvassuk, dr. *Gencsy* Endre, ny. főtorzsvos, az egyház áldozatkész pátronusa tette lehetővé. Ennél nemesebb munkát a hiterősítésre nézve alig tehetett volna. A füzet ára 1 koronában van megszabva. Alkalmilag mutatványt közlünk belőle. Most, előzetesen is ajánljuk olvasóink és az Egyházi Értekezlet sajtó ügyi bizottságának szives figyelmébe.

Karczagon »magyar biblia és evangéliumi irat terjesztő társaság« alakult nem régen, melynek az a célja, hogy hasznos könyveket adjon a nép kezébe. A Társaságot egyik egyházi napilap olvasói alakították. Reánk nézve is tanulságul szolgálhat a Karczagiak eljárása.

Nagysomkuti kicsiny egyházunkban is szépen erősödik a református vallás. Gróf *Teleky* László Gyula közelebről a község központján egy szép telket adományozott az egyháznak templom helyiségül. Két kegyes róm. kath. nő pedig két urasztali poharat és tányért ajándékoztak az alakuló egyház számára. Szép jele a keresztyéni szeretetnek.

Az orbai egyházmegye Egyházi Értekezlete május 19-én, Czófalván a következő tárgysorozattal tartotta meg rendes közgyűlését: 1. Elnöki

megnyitó, Bodor János egyh. elnök által. 2. Titkári jelentés, a tél folytán kifejtett egyh. társ. tevékenységről, Ignác László titkár által. 3. Az új »Énekes Könyv«-tervezetről felolvas Nagy Imre. 4. Istentisztelet: a) *Invocatio* a gyülekezet által. b) Imádkozik Szeremley Lajos czófalvi lelkész. d) »Ima«, éneklé a zágoni tanítói kar. e) Beszédet mond Vass Jenő, pákai lelkész. f) Himnus, éneklé a gyülekezet. 5. Szaval Farkas Károly, zágoni tanító. 6. »Egy református pap feljegyzései«-ről felolvas Gyárfás Győző, kir. főmérnök. 7. Vallásos költeményeiből felolvas Földes György.

Olvasókör és a gazdatársadalmi mozgalmak.

Az olvasókörök a hasznos szórakozás lehetővé tétele és az ismeretek terjesztése céljából alakulnak. Miután pedig a falusi olvasókörök tagjai leginkább gazdák, földmivelők és kisiparosok, elsősorban a köz- és mezőgazdasági ismeretek terjesztését kellene felkarolniok, mert ezzel előmozdíthatják az okszerű gazdálkodást s mindazt, a mi a tagok gazdasági és anyagi előmenetelét fokozza. Eddig annyiból állott az olvasókörök ismeretterjesztő foglalkozása, hogy járattak néhány napilapot s szereztek olyan könyvtárakat, melyek a tagok igényeit és foglalkozását tekintve, jól összeállítva nincsenek s így a gazdasági ismeretek terjesztése körülsem teljesíthettek hasznos szolgálatokat. Már pedig ott, a hol a tagok nagy része földmiveléssel foglalkozik, ott az olvasókör feladata elsősorban a köz- és mezőgazdasági, vagyis azon ismeretek terjesztése, melyek a tagok életviszonyaival és foglalkozásával szoros kapcsolatban állanak. A melyik olvasókör figyelmét erre ki nem terjeszti, nem áll feladatának magaslatán, mert elmulasztja a legfontosabbat: az anyagi gyarapodás emeltyüinek gondozását. A gazdák és földmivelőkből álló olvasókörnek, ha jó vezetés alatt áll, részt kellene venni minden gazdatársadalmi mozgalomban, minden országos gazdaggyűlésen, minden gazdakongresszuson, hogy a mozgalmak vezetőit megismeresse az illető község bajaival s óhajtaival s hogy az olvasókör kiküldöttjei is megismerkedjenek a napirenden lévő s az ország gazdaközvéleményét foglalkoztató fontos gazdasági kérdésekkel. A Magyar Gazdaszövetség — Darányi Ignác földmivelési miniszter nagylelkű áldozatkészsége folytán — ellátja e célból az olvasóköröket ingyen népkönyvtárakkal, tanulságos füzetekkel, lapokkal és folyóiratokkal. A melyik olvasókör tehát a gazdasági ismeretek terjesztését is felkarolja, forduljon a Magyar Gazdaszövetség titkári hivatalához (Budapest, VIII., Baross-utca 10.).

Vegyes hírek.

A király itthon. Ő Felsége, a magyar király az elmúlt héten Budapesten időzött. Ez alkalommal a politikai világ kiválóságait fogadta kihall-

gatáson, hogy a helyzet felől alapos tájékozódást szerezzen. *Szell K.* miniszterelnökön és *Fejérváry* honvédelmi miniszteren kívül több előkelő politikust kérdezett meg. Döntés úgy látszik, a helyzetre nézve nem történt. A kormány vár türelmesen, míg az ellenzék kifárad. Hogy a türelem nem fogy-e el: az más kérdés.

Udvari bál. Május 14-ikén a budavári királyi palotában fényes udvari bál volt. Résztvett az uralkodóház számos tagja; a külföldi nagykövetek, a főrendiház és a képviselőház tagjai közül igen sokan, köztük hat ellenzéki képviselő is. A király sokat beszélgetett egyes politikussal, de feltűnt, hogy *Apponyit* nem szólította meg. *Ferencz Ferdinánd* trónörökös *Zichy Jánossal*, a néppárt vezérével beszélgetett hosszasan.

Május havában minden Edinbúrgban lakó menyasszonynak jogában áll az utczán gyalog járó királyt megcsókolni. Ezen *IV. Jakab* király idejéből fennmaradt szokást valószínűleg a mostani uralkodó irányában is fogják gyakorolni, ki május harmadik hetében Edinburgba is ellátogat.

Horvátországból nyugtalanító hírek érkeznek. A horvátok nagyon ellenséges érzelmekkel viseltetnek nemcsak a magyarok, hanem általában minden magyar intézmény iránt. Az államvasútról letépték a magyar czimert, elszakították a távirót. Hajlékaikból kiűzték a békés magyarokat. A vasúti tisztviselők éjjel-nappal revolverrel járnak. A kirendelt katonaság igen sok esetben tétlenül nézi a zavargást, s még a lázadók pártjára áll. Lázító iratok jelennek meg, melyeknek az a jelszava, hogy: le a magyarokkal! Horvátország legyen a horvátoké.

Bélpoklosok Magyarországon. Árokszállásról rémes hír érkezik, mely, ha valóság, ugy a közegészségi hatóságoknak gyorsan és erélyesen kell intézkedniök a veszedelem megakadályozására. Ugyanis az árokszállási és bukfosdi czigányok között a lepra, vagy ahogy magyarul nevezik, a bélpoklosság jelei mutatkoznak. A megdöbentő betegség állítólag már temérdek sok áldozatot szedett.

Lónyay grófné örökségi pere. Lónyay Stefánia grófné atyja, *Lipót* belga király ellen tizenhét és fél millió frank anyai örökség kiadása iránt pert indított.

Pozsony város tanácsa az iránt hozott határozatot, hogy az igegen nyelvű czégtáblák után vessenek ki adót. A törvényhatóságok lelkes örömmel fogadják e mozgalmat és csatlakoznak hozzá. Nagyvárad tanácsa, ez ügyből kifolyólag még azt is kéri az országgyűléstől, hogy a kötelező magyar felírást törvény útján mondják ki.

Fejérmegyében fogy az emberek száma. Erre a szomorú eredményre jött a kivándorlás tanulmányozására kiküldött bizottság. A megye legtöbb helységében óriási arányokat öltött a kivándorlás. Sőt vannak községek, melyekben csak a vének és gyermekek maradtak idehaza. Igen sok helyen alig két-három hadköteles ifju jelentkezik sorozásra, a többi régen Amerikában van.

Igen természetes, hogy a munkahiány okozza elsősorban e bajt s hozzájárul még az a sok ellenőrizhetetlen kivándorlási ügynök, kik a Dunántult keresztül-kasul járnak. Pusztulunk, veszünk; mint oldott kéve széthull nemzetünk.

Duna-ünnepély. Párját ritkító fényes Duna-ünnepélyt rendeztek az elmúlt héten Budapesten. Gyönyörűen kivilágították kétfelől a Dunasort, a királyi palotát, a hajóhat, melyek mint valami tüzikigyók, ugy szeltek hosszan az öreg Dunát. Egy anglus szemképráztató tűzijátékokat rendezett. A szép ünnepélyt végig nézte a király és az uralkodóház itt időző tagjai. Külföldről is sokan eljöttek gyönyörködni a ritka látványosságon. Hir szerint, a jövedelem egyrészből a beözönlő francia szerzeteseket fogják segélyezni.

A magyar ruha. Ismét viseljük hát azt a mentét, azt a ruhát. — A költőnek ezt az álmát akarja valóságra hozni Szolnok-Dobokavármegye derék tanítótestülete. Ugyanis, közelebbről kimondták, hogy ezután magyar ruhát fognak viselni és ezt kizárólag magyar gyártmányból állíttatják elő. Nagyon lelkes mozgalom, mert kettős célt szolgál: a nemzeti érzület ápolását és a hazai ipar pártolását.

Brassó város képviselőtestülete elhatározta, hogy a város tanácskozási jegyzőkönyvét ezután *magyar nyelven* is fogják vezetni. Ez is haladás!

A bögözi ref. dalárda 9 darab fúvó hangszerre 160 koronáért eladó. A hangszeres egészen jó karban vannak. Ajánlatokat elfogad az elnökség, Bögöz (Udvarhelym.)

A »Vasárnap« szeretet munkája.

Lapunk terjesztése. Minden kezdet nehéz. De legnehezebb a közügyek előmozdításának megkezdése. Az emberek szokatlanok, kételkedők, bizalmatlanok a legjobb ügy iránt is. Ha még lelkük mélyén él is a jó indulat, az áldozatkészség csirája: de az nagyon nehezen tud kipattanni. Szinte így vagyunk a »Vasárnap« terjesztésével is. Olvasóink már tudhatják, hogy ez a kis ujság nem anyagi haszonra dolgozik, munkáit semmivel sem honorálja, hanem az ügy, melyet szolgál mindnyájunknak közügye, az anyaszentegyház ügye. Mégis olyan nehezen boldogulunk, hogy szinte szánalomra méltó. Annál inkább örvendünk, midőn a jó ügy iránt buzgoságot áldozatkészséget látunk. Örömmel írjuk ide egy *Székelyudvarhelyi buzgó özvegy* 4 koronáját, és nagytiszteletű *Péter Károly* sófalvi pap, udvarhelyi egyh. megyei főjegyző 2 koronáját, melyet mindketten a »Vasárnap« terjesztésére adtak. Találjon a jó példa sok követőre.

A szerkesztő póstája.

Cs. A és H. Sz. J. Verseikből a nekünk valókat rendre mind közöljük. Változatosság okáért azonban más szerzőktől is adunk.

P. Á. Legközelebbről sort kerítünk rá. Az értéke ugy sem fog csökkenni. Szives üdvözlét.

V. M. Maksa. Az egyházmegyéből a jelzett négy egyház közül az előfizetést csupán Ikalvalva küldötte be. A más három csak jelentkezett. E három után egész éves előfizetés jár, a többi után három negyedévi. Az előzőszámokat elküldöttük. Fáradtságáért szives köszönet.